

faro od belovoške. Na robu omenjenega hriba stoji mala kapelica z leseno utico, ki je potnikom za počivališče odločena. Dasiravno sem bil že jako utrujen, vendar sem raji svojo pot nadaljeval, kakor pa da bi bil šel v isto kočuro počivat; mislil sem si, ker ljudje vsake baže sèm ter tjà prehajajo, pripetiti bi se moglo, da bi kakih komarjev nabasal. Počasi naprej gredé občudoval sem prekrasno lego cerkve sv. Križa nasproti Kramarici, globoke prepade, ki mejijo zelene griče, in neprezirljive goščave, ktere pa že sedaj prav brzo trebijo; sila kola lomi! Čez četrte ure me doide neki siv starček, ki mi je do cilja in kraja s svojo prijaznostjo in preveliko zgovornostjo zanimivo tovaršijo delal. Razun čudapolnega pričetka Božje poti h sv. Križu pri belih Vodah mi je še mnogo drugih, prav mičnih povestic priobčil, ki so bile v vsakem obziru tehtne in podučljive, kakoršne se sploh še med staro-slovenskim ljudstvom prikrivajo.

Prispevši v podnožje sv. Križa, je solnce ravno pričelo poslovljati se in razpošiljati poslednje zlato-rumene žarke po hribih in dolinah. Drobne ptičice so brzo švigale po zelenem drevju, ktero je lagoma zibala prijetna cefirova sapa, ter žvrgolé se zahvaljevale svojemu Stvarniku. Bleketaje in sè zvončeki cingljaje so prihajale raz visoke pašnike v velikih čedah ovčice, ki so jih spremljali skrbni pastirčki popevaje miloglasne večerne pesmice. Celó bližnje osvetje se je lesketalo v večerni zarji, ktera nam želje po sladkem počitku izbuja.

Ves navdušen po tacih prekrasnih večernih obrazih prišel sem na goro sv. Križa, kjer sem se ločil od sivoglavčka, ki mi je bil od Kramarice prav priljubljen pajdaš. Stopivši v veličastno vežo Božjo vès zamaknjen stojim pred vélikim oltarjem, ogledovaje prelepo izdelano znamenje sv. Križa, zvonovi praznično zapojejo, ter vse me navdaja z nepopisljivimi rajskimi čutki. V hipu je že tudi črna noč razprostrla po širokem svetu svoj umazani plašč. Nastala je velika mirota. Zdaj zacingljá mali zvonček in v istem trenutku zapojó orglje tako veličastno, da se mi je srce pobožne radosti topilo. Po dokončanem blagoslovu sem se podal k cerkveniku, oskrbet si posteljo. In glej! ko povečerjam in se hočem k toliko zaželjenemu počitku podati, prišlo je pet celjskih dijakov, ki so mi bili vsi kot izvrstni in vneti domorodci znani. Da sem še potem svoj utrujeni živelj nekaj časa pokoril, ni mi treba omenjati. Med raznovrstnimi razgovori smo tudi marsiktero prav mično slovensko pesmico zapeli. Med množico je tudi bil neki izobražen Pliberčan, ki nam je celó na zdravje napil, rekoč: „Živili dijaci! zakaj po njih veje domači duh, kteri se v kljub brezštevilnemu krdelu nasprotnikov majke Slave širi po ptujčenih pokrajinah.“ Zahvalivši se zvestemu sobratu za spodbudljivo napitnico, je vsak svojo kupico spraznil, in potem smo se podali sladko mirovat. Ko je juternico odzvonilo, smo se začeli zopet gibati, in kmalu smo stali na griču pred cerkvijo. Nepopisljivo krasno je juterna zora kinčala vso naravo. Polje je krila siva megla, iz nje pa so gledali od rumenega solnca osijani holmci. Zamolkli glasovi zvonov oglašali so se pod meglenim zakrivalom v dolinah in predirali roseče oblake. Tičice so se na svojih peruticah dvigale pod oblakorodno nebeško trdino in cvrčé oznanjevale Božjo slavo. Vsako bitje se je v sladkem ponočnem mirovanju navzelo novega življa in okrepcano je zopet pričelo novi dan. Napasivši svoje oči na velikolepji jasnega jutra, in navdušeni od ranih solnčnih žarov, zapeli smo na zadnjem robu hriba pesem od sv. Križa, ktero, predragi čitatelj, nahajaš v Slomšekovih „Drobtinica“ za leto 65. in 66. z napevom in tekstom. Na to smo se podali v kapelico, to je, v prejšnjo cerk-

vico, v kteri so vse štiri stene ozaljšane z votivnimi spomini; opazil sem tudi brezbrojno veliko podpisov, kteri so me navajali, da sem tudi jaz vkljub latinski prislovcici „nomina asinorum scribuntur ubique locorum“, svoje ime začekal. Potem smo šli v novo véliko cerkev, ki je bila pred kakimi 9 leti še le izdelana. Po mojem prevdarku bi se to poslopje smelo izvrstno delo imenovati. Vse je lepo simetrično napravljeno. Različne podobe v oltarjih so v tako velikem obrisu izvršene, da jih je veselje gledati; rajni Juri Suhec, ki jih je izdelaval, po rodu Lučan, pozneje pa črnski tržan, je bil priprost, pa v svojem poslu izurjen možek; bodi mu zemljica lahka! Tudi orglje so mi vrlo dopadle. Pojó jasno, muzikalnemu ušesu prav priljubljeno, in imajo osemnajst spremenov; samo prebirálo se mi je dozdevalo nekoliko pretrdo-tekoče. Križev pot je tudi lepa dika; le nemški podpisi ga kazijo v čisto slovenski romarski cerkvi; gotovo je bil v takem kraji storjen, kjer ljudje mislijo, da je edino-izveličavna nemščina tudi po cerkvah popolno hegemonijo zadobila, kodar pa ji, hvala Bogu! njeno pretirano delovanje vendar le najslabeje izpod rok gré. Čez vse pa se mi je v veličastni dvorani Božji primeren dozdeval štirideset stotov težak zvon, ki, kot dober pastir svoje ovčice, bogoljubne kristjane vabi k sebi. Ura je osem odbila in ob petkih navadno opravilo se je pričelo. Imeli so ga g. belovoški župnik. Kratka pridiga bila je tehtna, beseda čista in vsacemu lahko umljiva.

Zdaj je prišel čas, da odidemo. Raz goro gredé popevali smo srbsko „Popotnico“, in v dolino dospévši zapeli smo za slovó si še „Pobratimija“ in „Kojakom.“ O vrnitvi nimam kaj posebnega omeniti, razve tega, česar se mi je pripetilo v Črni, kjer mi je že poprej omenjena centralističina pešica žolč razgnala. Krepčaje se v ravno isti krčmi, kot prejšnji dan, s poličkom hladečega piva, zagledal sem skoz okno nekega človeka, ki je na vogál nasprotne hiše pribijal neki listek. Mislé, da bi znal biti kak nov vojskin poziv, šel sem bliže, da vidim. Pa kako sem se opekel! Bila je neka „Kundmachunga“. Ko sem muštaceljna po domače poprašal, ali so tú priprosto ljudstvo že spravili na isto stopinjo nemške kulture, da razumi „Kundmachunge“, mi odgovori: „Nix verstande.“ Dasiravno me je možicelj s svojim lakoniškim odgovorom nekoliko osupnil, sem se vendar predrznil, ga ravno to po nemško vprašati. Na to mi je zavrnil: „Entr birt das gemeine Volk in der teutschen Sproch obgfosste Kundmochungen verstanden hoben, als in der naichen bindischen Sproch die sogenannten „pozljive“ (je menda mislil reči „pozive“), von denen se a hasser Anhänger zu sein scheinen.“ Ker bi bil le bob v steno metal, ako bi bil taki buči razlagal „die naiche bindische Sproch“, sem pustil na miru neslanega zagovornika pokojnega nemškega bunda, in grem naprej. Vesel in zadovoljen dospem na domači prag in v hipu je že tudi temna noč razpela čez mirno naravo svoje mrtvaško zagrinjalo.

V Solčavi na dan male Gospodnice 1866.

Franjo.

Dopisi.

London 1. oktobra. T. — Kaj vam hočem pisati zdaj iz Angležkega, kjer se ta čas skoro nič novega ne godí in še to, kar bi bilo, se v neprenehán dež in meglo razkadí. Sicer piše in debatuje se mnogo, kako na pr. bi se turški „bolestni možek“ v Carigradu ozdravil, ali ako umrje, kdo naj ga k pogrebu spremi, kdo bi bili najbolji dediči njegovi itd. Nekteri bi radi Grkom pomagali, da se po narodnostnem pravu vsi osvobodijo in združijo v eno kraljestvo, drugim pa

staroslavna „fides graeca“ hudo smrdí; drugi se mrzijo nad tem, da Amerikanci in Rusi tako pristržno prijateljstvo sklepajo in Angleže pri vsaki priložnosti pikajo; mnogi se nad predsednikom amerikanske ljudovlade Johnson-om hudujejo, da Fenijancem dopušča Kanado napadati, drugi pa kritikujejo in komentarijo Napoleonov zadnji manifest in prav v drob jih grize vidé, da se zdaj za Angleže in njihovo politiko nikdo ne briga, najmanj pa Napoleon, najmodrejša glava, ki danes krono nosi. Pa še druga stvar ponosu angležkemu hudo žolč kuha, namreč ta, da priznati morajo ti moderni Fenicijani, da ne samo Amerikanci imajo zdaj večje in boljše brodovje, temuč tudi Francozi, pa kaj bode še tadaj, ako tudi Ruska prekosí Angležko! — Dopisniki dunajski se čudijo, da je Dunaj še zmirom v obsednem stanu, in kaj je krivo tega, da se v Avstrii konstitucija le vedno obeta, pa nikoli do dobrega ne uresniči. Da pa omenim bolj tukajšnjih stvari, naj vam povem, da smo v večnem dežji in megli. Dežuje že neprenehoma tri mesece, in kakor veselo je bilo meseca junija potovati med žitnim poljem, tako žalostno je zdaj; večidel setve gnjije in trohni na polji, deloma požeta, deloma nepožeta leži na tleh v vodi in blatu. Bolj ubožnim farmerjem (najemnikom) je to deževje silna nesreča. Zrnje in moka prihajate od dne do dne dražje; vsa mašinarija, katero Angleži imajo, ne pomaga jim, da bi setve dežju oteli. — Med rokodelci in mojstri so to leto zmirom velike razprtije; znani „strikes“ so na dnevnem redu, pa večidel obema strankama na škodo; fabrikantom pa je vojska silno škodovala in še škoduje. — Zdaj ko se je še prejšnji „atlantic cable“ ali atlantična telegrafična vrv vzdignila in ste po takem dve telegrafični vrvi v Ameriko po oceanu, se bode cena za telegrafovanje precej znižala; vendar dohodki tej kompanii bodo silno veliki. — Konzuli avstrijski po mestih angležkih so precej denarja za ranjene vojake nabrali in na Dunaj poslali.

V Senožecah 4. vinotoka. — Čeravno se je navet zaradi zvikšanja dohodkov in glavine šolskega zaklada meseca sušca t. l., v 11. broji „Novic“ izjavljen, v tisto rastlino sprevrgel, ktera se šaljivo imenuje „Bob iz Kranja“, vendar si upam še sledečo željo izustiti: Obligacije nimajo zmiraj enake veljave vsled nestanovitnega tečaja (kursa); zatoraj bi se jih deloma lahko brez škode znebili, ako bi je o potrebi prodali in si za gotovi denar nepremakljivega blaga oskrbeli. Odkar je železnica tukajšnjim prebivalcem prislužek odnesla, pridejo lastnine pogostoma in žalibog zmiraj dosti pod cenitvijo na boben (kant); vsled mojega nasveta bi se pa lastnikom prodanih zemljišč in šolskemu zakladu koristilo. — V vsej kranjski deželi je letos edina naša c. kr. okrajna gosposka — hvala ji! — ktera donaša oglase (edikte) vladinemu listu „Laib. Zeit.“ v čisto slovenskem jeziku; med njimi se pa vendar nahaja eden v nemškem jeziku, in sicer na prošnjo predsedstva naše šole, čitateljskemu svetu dobro znane hiše „šolskega zaklada“ cenjene na 800 goldinarjev, ktera pa se je v kljub pravočasnemu uporju večine starega odbora dne 30. avgusta t. l. po očitni dražbi za 477 gld. prodala, z izrečeno pogodbo, ako visoka vlada to prodajo potrdi. — Ker se o prestrojenji Avstrije v upravnem smislu sedaj mnogo piše in govori, opomnim jez to: „naj bi se vresničila peticija slovenskega naroda od leta 1861. do prejšnjega državnega ministra Schmerlinga, katero ima tehtno število od 20.000 podpisov, in ktera konečno prosi, da bi vse slovenske okrajine postavile pod eno najvišjo administrativno poglavarstvo.“

Iz Šmartna pri Litii 6. okt. — Večidel povsod se delajo večje občine (srenje), kakor so bile dosihmal;

le v našem okraji žalibog! kraljuje staro kopito. Pri nas ne bo družega razločka zunaj tega, da bojo tu in tam kakega novega župana volili — to bo pri nas vsa nova osnova! Ljudje so nevedni, in zato ne razumejo, da tem težje bomo nosili, čem manj nas bo v eni srenji, in tako bojo tisti, ki dobro mislijo za srenjo, morali s trdoglavci trpeti. Taki ljudje bi potrebovali poduka; ve ljube „Novice“ ste o tem ljudj marljivo podučevale, al kaj, ker vas nevedneži ne beró, družih pa pri nas ni, da bi jih podučili. Koliko bi v tem mogli koristiti duhovni gospodje, do katerih ljudje zaupanje imajo; al milo smo pogrešali poduka od te strani.

Iz okraja dolenskega 5. okt. Tudi mi moramo pritegniti temu, kar so „Novice“ v zadnjem listu „s kranjske Gore“ pisale, da ljudje, kateri imajo vojake vkvartirane, tudi pri nas povsod ne dobijo po redu prenočnine (Schlafkreuzer). Al jaz ne mislim tukaj, da bi je vojaki ne plačali; le nekteri župani so menda taki, da tega, kar po redu dobijo, po redu ne razdelijo. Nikakor ne rečem, da se povsod tako godí, so že tudi župani, kateri prav po postavi ravnaajo. Ljudje se sami med seboj jezijo čez to krivico; al od župana terjati si še vsak ne upa; in če ga tirja, se zadere nad njim: „kaj boš obogatil s temi beraškimi krajcarji?“ Če pa tožiš tacega človeka pri gospóski, je še večja zamera. Al utegne kdo reči: „župan obrne te krajcarje za plačo svojega truda?“ Na to moram odgovoriti, da postava ne daje pravice, da bi ta denar v svoj žep vtaknil; ta denar je postavno povračilo tistemu, kdor ima vojake v svojem stanovanji. Da ima hišni gospodar z vojniki sitnosti dovolj, tega ne tajimo, al zato pa tudi župan nima te sitnosti, prost je kvartiranja. In saj bi mu tudi že par krajcarjev za njegov trud dali, ako le najpred vsi dobimo, kar nam po postavi gré. Taka je tudi s tem, kar se tiče plače za drva, s kterimi vojaki kuhajo. Vojaki gotovo denar dajó za to, al tudi ta denar sém ter tje zleze v drug žep. Povejte nam drage „Novice“ tudi postavo zavoljo drv,* da se vemo ravnati. Saj družega ne zahtevamo, kakor to, kar nam po pravici gré.

Hruškovec.

Trboje 5. okt. — 30. dne u. m. zvečer med 8. in 9. uro je bila naša vas v grozni nevarnosti, ko je začelo ravno na sredi vasi goreti; hvala Bogu, da ni bilo vetra, in da je bilo dobrih ljudj tako hitro na pomoč, da ste pogoreli le dve hiši. Velik pomočnik pa, kterega nikoli ne bomo pozabili, je — zraven nekega deželnega strelca 1. kompanije — bil lajtenant gosp. Ignaci Eržen: po kolenih je plezal v leseno hišo, ki je že vsa stala v plamenu, in iz postelje vzel dva otroka, enega pol leta, družega dve in pol starega, ter ju v naročje prinesel materi, ki je v bridkem joku že koprnela straha, da sta ji zgorela otročiča. Bog plati vrlemu gospodu srčnost njegovo! Hvala pa tudi gosp. smeledniškemu baronu Henriku Lazzarin-u in soseščanom vsem, ki so prihiteli nam na pomoč, da so nas obvarovali velike nesreče. — 4. dne t. m. smo tudi pri nas letos slovesno obhajali god presvitlega cesarja; imamo namreč 1. kom-

*) Po postavi od leta 1859. se za vsacega vojaka na dan za drva, ki se mu za kuho dajó, plača 1 kr. — Gledé na opazko k dopisu s Kranjske gore v poslednjem listu „Novic“ pa rečemo še to (da ne bo kake pomote), da le takrat, kadar stanodavec vse postavno ustanovljene oprave in potrebne reči vojaščini iz svojega dá, smé on odločeno povračilo popolnoma in brez odbitka terjati; če pa vojak vseh potrebnih reči — slamnic, rijuh, odej, drv itd. — od stanodavnika ne prejme, ampak se te od vojaškega oskrbníštva vse ali deloma dajejo, se za vojaško denarstvo od povračila toliko odšteje, kolikor je odrajtvala za to po postavi odločenega. Vred.

panijo deželnih prostovoljnih strelcev. Ob 9. uri se je zbrala cela kompanija praznično oblečena z hrastovimi vršički na klobucih pred staniščem gosp. stotnika in od tod je marširala k službi Božji, pri kateri sta dva prostovoljca stregla. Med mašo so naš gosp. župnik kaj možato povzdignili besedo in prostovoljcem pomen slovesnosti razložili, pohvalivši tudi njih obnašanje. Po končani sv. maši so peli in vesele volje bili ves dan naši prostovoljci notri do večera; zdaj pa so se zbrali pevci in pred staniščem gosp. stotnika in gosp. fajmoštra so popevali mične slovenske pesmi: „Cesarsko“, „Zvezda“, „Po jezeru“, „Zvonikarjevo“ itd. tako lepo, da „živio“-klica skoraj ni bilo ne konca ne kraja. Tako je minula slovesnost, ktera ostane Trbojcem v dragem spominu.

Jožef Keršič.

Iz Ježice 5. oktobra. B. — Naznanite „Novice“, mladega malarja Matija Kozela iz Kamnika, rojenega v vodiški fari na Gorenskem, da svet vé, kaj da imamo doma, in si vemo lože pomagati, kadar nam je kake malarije treba, bodi si na surov zid ali platno z oljnatimi barvami. Meseca vél. srpana nam je pri vasi Savlje izmalal znamenje ali kapelico Matere Božje na surov zid (fresko), meseca kimovca pa na farnem pokopališču v Stožicah tudi na surov zid mrtvaško kapelo. Malarija je živa, obrazi podob prijetni, značaju obseb primerni, in vsa zloga okusna, tako, da vsacemu dopada. Iz vseh njegovih del je očitno to, da ima mladi malar dobro glavo za malarijo, ktero je že od otročjih let poskušal in se je pozneje v ljubljanski realki tri leta učil; sedaj po mnogih izdelkih na surov zid in na platno od leta do leta v tej umetnosti čedalje bolj napreduje. V farni cerkvi na Ježici je od omenjenega malarja videti več slik (podob), na priliko: podoba sv. Jožefa, sv. Martina in sv. Uršule na platno z oljnatimi barvami, Jezus dober pastir, štirje evangelisti, David in sv. Cecilija pa na les. — Posebno hvale vredno je to, da mladi malar podob Svetnikov ne pači, kakor se to žalibog! prepogostoma vidi, ampak da zná jim dati pobožne obraze, kar je pri cerkveni malarii kaj potrebno, in da jemlje v podlogo in posnemanje vedno podobe le od slavnih malarjev, kar mu tekne v velik napredek v malarii. Ako bo še po ptujih deželah popotoval, malarije slovečih mojstrov ogledaval ali se v kako imenitno akademijo podal, se utegne v malarii izuriti do pravega mojstra, kateri bode domovini naši na čast.

Iz Št. Vida nad Ljubljano. — I. Tukaj imate ljube „Novice“ popis prve slovesne „besede“ v narodni čitalnici šentviški. Prišlo je toliko domačih in daljnih gostov, da prav okusno okinčana dvorana bila je prepolna; radovali smo se posebno nad prihodom prvakov naših gg. dr. Bleiweisa, dr. Tomana, dr. Coste in družih cenjenih rodoljubov iz Ljubljane, vrlega viteza Gariboldi-a župana iz Šiške itd. Ob 7. uri stopijo prečastiti g. predsednik pred govorno mizo in začnejo „besedo“ s presrčnim govorom, v katerem najpopred pozdravljajo goste, omenijo po tem pisma, ki ga je rodoljub Urban Jugovic iz Londona naši čitalnici v pozdravljenje poslal, ter te-le besede iz njega preberó: „Bodi mi srčno pozdravljena šentviška čitalnica; ko se bodo tvoji udje, vrli domoljubi in ljubeznjive Slovenke v čitalnici razveseljevali, naj se spomnijo, da tudi na daljnem angležkem otoku kipi rodoljubno slovensko srce.“ Nadaljevaje svoj govor razkladajo, kako da se je čitalnica šentviška rodila, da je duh Vodnikov — našega farmana — tudi naše farmane prešinil, da zrnce, ki ga je on sijal, je tudi pri nas pognalo; pisal je revež samec 4 leta „ljublanske novice“, pa ker ni dostojne pomoči pri svojih rojakih našel, morale so nehati. Leta 1843. so po ljubljennem našem gosp. dr. Janezu Bleiweisu v

novi obliki zagledale beli dan; koliko so Slovencem one koristile in še zmiraj koristijo, to je sploh znano; zato mu čast in hvala! Kakor je dr. Bleiweis s persom delal in se trudil, tako je dr. Toman z besedo za nas delal v državnem zboru; tedaj tudi njemu čast in hvala! Največa hvala pa gre Njemu, ki je zapovedal, naj se raztrgajo železne verige, v ktere je bila vklejnena narodnost naša, in izrekel veličastno besedo: „Ravnopravnost vsem narodom“; zatoraj Njemu trikratna slava! In z navdušenostjo je donelo iz ust veselih poslušalcev: slava, slava Njih Veličanstvu! — Po dovršenem, z nepopisljivo radostjo zaslišanem govoru zapojó naši domači pevci in pevke: „Slovenci mi, rojaki vsi.“ Peli so ljubko to pesem res tako lepo, da so prejeli navdušeno, pa zaslužno pohvalo, posebno pa si je s svojim preljubeznjivim sopranom vsa srca pridobila Micika Novakova, ki je tudi petje s kitaro spremljala. Živa priča nam je bila ta pesem, da po pravici sloví petje šentviških pevek. — Po petji je govoril iskreni rodoljub Janez Kunovar, tukajšnji zlatár in podobar, čitalničnin tajnik; med družimi je razložil, kaj je krivo, da nam protivijo nekteri narodi in je z gorko besedo spodbujal k srčnosti in stanovitnosti, ude mlade čitalnice pa vnemal, da napredujejo po lepo začeti poti, povdarjaje posebno to, da vera, cesar in domovina naj so vsegdar tri zvezde, ktere naj razsvetljujejo čitalnično delovanje. Zahvalivši se vsem domorodcem, ki se trudijo za blagor domovine naše, je naposled še posebno hvalo izrekel prečastitemu gosp. predsedniku, ki so vodstvo prevzeli, ker oni bodo čitalnico, čeravno so že častitljiv starček, krepko vodili v časno in večno srečo. — Po tem, tudi z živo pohvalo sprejetem govoru so peli domači pevci in pevke: „Hej Slovenci“, in tudi pri tej pesmi so pokazali, da čitalnica šentvidska ima res lepe moči za petje. In to je kaj važno pri čitalnici vzlasti na kmetih, zakaj prepevanje lepih in čednih narodnih pesem v čitalnici bode seglo deleč okrog in sčasoma zatrlo pesmi, ki žalijo ušesa in poštenost slovensko. — Zdaj pa stopi na oder s slavklici sprejeta 11 let stara Cilika Kraljičeva. Povedala je v mičnem govoru, kako radostno njeno mlado srce bije, ko vidi, da so se zbrali sinovi in sestrice matere Slave, da rojstni dan čitalnice šentviške s svojo nazočnostjo slavijo; spominjala se je tû besed Prešernovih, da „vremena se Kranjcem bodo razjasnila, jim milejše zvezde kot zdaj sijale“, ter v kratkem razložila, da se je res narodu našemu že marsikaj razjasnilo; potem pa je z resnim glasom opominjevala, zakaj da moramo pred vsem svoj materni jezik čislati in izobraževati, zakaj si ne smemo iz spomina zbrisati kraja domačega; poslednjič pa se ozrè z ginjenim srcem do Onega, ki delí srcem čut in ljubezen do domovine, ter prosi, da bi On blagoslovil pričetek ta in storil, da čitalnica zdaj narejena ne bi bila nikdar zapuščena. Govorila je mlada deklica tako miločutno, da je globoko segla pričujočim v srce, ki pa so ji tudi po končanem govoru živahno pohvalo dali na znanje. — Zdaj se pa začne glediščina vesela igra „Bob iz Kranja.“ Težavne naloge so se lotili brž o prvem pričetku domači naši diletanti, pa jo vendar srečno do konca dognali. Slovenščina jim je prav gladko tekla. Pogrešali smo pri tej besedi naši pl. Blagatinška in druge take in enake može, ki hrabrim braniteljem našega naroda očitajo, da je slovenski jezik le last njihova, da kmet neče o njem nič slišati, ker ga ne razume, in tacih marjedlic več; morebiti bi vendar malo bolj usmiljeno sodili, ako bi bili slišali zdaj malo deklico, Ciliko Kraljičevo, zdaj proste kmečke dekleta, fante in možake, tako gladko in čisto slovensko govoriti in dobro razumeti, kar so govorili. H koncu besede igral je še g. Steinmec iz Ljub-

ljane na citre in pokazal se je izurjenega igralca. Hvala mu! — Po „besedi“ vsedli smo se za mizo, in pesmi, govori in napitnice so nam čas sladile. Prvi je napil g. dr. Bleiweis prečastitemu gosp. predsedniku čitalnice naše in posebno povdaril to, da čitalnica šentvidška, najmlajša sicer, a prva na kmetih, bo gotovo vrlo dobro napredovala, ker na čelu domoljubnemu tajništvu in odboru stoji mnogozasluženi gospod, ki po slovnici, ki nam jo je spisal, nas uči pravilno slovenski jezik govoriti, — po krasnih pesmah, ki jih je zložil, uči popevati lepe domače pesme, — ki je od nekdanj z dušo in telesom veren sin domovine naše. Nek domoljub je v mični priliki napil gospodom dr. Bleiweisu, dr. Costi, dr. Tomanu in Svetecu; gosp. dr. Toman čitalnici naši ter razlagal trojni njeni namen. Predno so se gostje razšli, govoril je še Fr. Kraljič z iskreno besedo o napredku sploh in napredku národnem, čigar vesel sad so čitalnice naše, in najveselejši morebiti ta, da tudi med prostim narodom na kmetih so se začeli snovati ti narodni zavodi. Med zdravicami in govori razveseljevali so nas z lepim petjem zdaj domači pevci in pevkinje, zdaj vrlega g. mlinarja Škula tri domoljubne hčere, o katerih so s pohvalo „Novice“ v 38. listu govorile. — Tako, dragi čitatelji, smo radostni položili temelj čitalnici naši. Naj naposled še zahvalo izrečem g. Kraljiču, da nam je dobrovoljno prepustil v ta namen vse svoje sobe.

Iz Ljubljane. God Njih Veličanstva cesarja Franca Jožefa se je 4. dne t. m. v stolni cerkvi obhajal s slovesno sv. mašo, pri kateri so zraven načelnikov cesarskih, deželnih in mestnih oblastnij pričujoči bili tudi načelniki vojaški.

— (*Iz kupčijsko-obrtnijske zbornice.*) V seji 1. oktobra je na vlogo mestne županije kranjske: naj se tudi v Kranji napravi telegrafična pošta, bilo sklenjeno, da se v tej zadevi pošlje temeljita prošnja do c. k. ministerstva kupčijstva. — Poročal je odbor o „mlinarski postavi“ od leta 1814., deloma pa še zmiraj veljavni, rekši, da živo potrebujemo le postave o vodnih pravicah; ta naj se kmalu vpelje; ako to imamo, ni potreba več mlinarske postave, ker vse mlinarske razmere so vredjene po obrtniški, kazenski in občinski postavi. — Zastran ljubljansko-belaške železnice je bil sklep ta, naj se po deželnem odboru izreče deželnemu zboru zahvala za 5000 gold., ki jih je privolil za pripravljavna dela, in se pri zbornici ustanovi stanoviten „odsek za železnico“, ki ima nabirati pomočke in sklicevati druge važne močē, da se tako pospeši ta važna železnica. Izvoljeni so bili v ta odsek gospodje: V. C. Zupan, Jan. Winkler, Jan. Toman v Kamnigorici, Gustav Tönies, Jože Pleiweis in dr. Toman. — Ljubljanski zidarski mojstri so deželni vladi predložili načrt pravil (štatutov) zidarske zádruge. Ta načrt je vlada izročila zbornici v prevdarek. Po predlogu dotičnega odseka, ki je natanko in obširno pretresal ta pravila, je zbornica izrekla, da se premalo ozirajo na poglobitve namene obrtnijskih zádrug, to je, na potrebni poduk v zidarstvu in na vzajemno podporo vseh udov na podlagi pravično naloženih doneskov, kar posebno namerava obrtnijska postava. Po tem načrtu bi imeli udje mojstri več koristi, in drugi družabniki več težav. Naj se tedaj pravila popravijo o glavnih točkah in tudi v drugih manjih rečéh. Pa tudi drugi predlog gosp. podpredsednika Horaka: naj se c. k. deželna vlada naprosi, da se ukaže zidarskim učencem pridno obiskavanje obrtniške šole po izgledu drugih obrtniških fantov, je bil enoglasno sprejet. — Posvetovalo se je potem: kako naj bi se v prihodnjič svetu naznanjale zborničine obravnave. Gledé na to, da zbornica ne zmore stroškov, da bi obširno razglaševala, kar se godi

v sejah, se je sklenilo, da se sprejme gosp. Kleinmajerjeva prijazna ponudba, po kateri hoče kratke sejine posnetke brez plačila natiskovati v „Laib. Z.“, in da se naprosijo „Novice“ za isto prijaznost. — Da zbornica res slabo stoji z premoženjem, se vidi iz proračuna zastran stroškov prihodnjega l. 1867., po katerem je za to leto za vse potrebe odločenih 3629 gold. 65 kr. in med temi je še 1809 gold. 65 kr. namenjenih za poplačanje poprejšnjih dolgov. Zavaljo tega tudi ne more zbornica skrbeti za to in uno potrebno napravo, kakor bi rada, temveč mora gledati na to, da se najpopred reši raznih dolgov. Toliko pa je gotovo, da se je začelo novo življenje v zbornici, ktera je životarila toliko časa.

— Deželni zbor kranjski se je že od leta 1862. pogajal za to, da ne bi dežela plačala tistih 61.893 fl., ki jih vlada iz deželnega zaklada terja za povračilo pognanskih stroškov (Schubauslagen) od l. 1855. do 1865. Zdaj je c. k. ministerstvo privolilo v to, da dežela ne bode plačala tega zneska, ki spada v stroške državne.

— Z velikim obžalovanjem smo slišali, da se je gosp. pl. Ed. Strahl zavaljo bolednosti odpovedal deželnemu poslanstvu in tedaj tudi namestništvu v deželnem odboru.

— Bogoslovske šole se pričnó 15. oktobra; oglasovanja pri g. vodju in učenikih so poprejšnji dan.

— Deželnim našim strelcem je že naznanilo došlo, da se razpustijo.

— Preteklo sredo je prvi slovenški telegram iz tržaške strani došel v Ljubljano. Koliko let se je ugovarjalo, da to ni mogoče! Sedaj pa je prav lahko. Le ukaže naj se, pa je brž mogoče; taka bi bila tudi z domačim jezikom v kancelijah in povsod. Vse je mogoče, ako se le hoče!

— Gosp. dr. Skedl, zdravnik v Ljubljani, je 6. dne t. m. za vodenico umrl.

— Kolera nam še zmiraj prizanaša; v Krakovem in Trnovem jih zdaj največ zbolí; v bolnišnici za kolero je danes 5 oseb, ki pa se bojo kmalu ozdravile. Od 29. septembra do 6. dne t. m. jih je v okolici ljubljanski zbolelo 29, v okraji planinskem 37, žužemberškem 26, kamniškem 17, radoljskem 31, novomeškem 21, idriškem 10, kostanjeviškem 9. Po vsem Kranjskem jih je tedaj do 6. dne t. m. zbolelo 1087, umrlo 430, prebolelo 388, še bolnih ostalo 269.

— (*Pameten svēt o koleri.*) Hrvaški časnik „Sviet“ ljudém na srce poklada, naj se letos zdržijo uživanja mošta, ker ta pijača je nevarna sedaj, ko je toliko kolere po deželi. Zdravstveni odbor je ob enem se obrnil do mestnega poglavarstva z nasvetom, da se mošt v gostilnicah in krčmah ne toči. — Tudi pri nas bi bilo takega opomina ljudém in take prepovedi v gostilnicah treba, ker tudi pri nas je kolera po več krajih že raztresena, in je dobro znano, da mošt rad drisko učini in človeka po čevah grize: to pa je prva stopnja do kolere. Pametnim ljudém ni sicer treba tega prepovedovati; al kdor se s pametjo krega, ta se bo gotovo tudi s to prepovedjo kregal!

— Zavaljo pomanjkanja domačih zdravnikov za čas kolere, se je po nasvetu zdravstvene komisije c. k. deželna vlada obrnila do državnega ministerstva, naj poskrbi zdravnikov od drugod, in tako je deželna vlada dunajska razglasila te dni, da prejmejo doktorji po 5, kirurgi pa po 3 fl. na dan, ako se pokličejo na Kranjsko.

— Ker je dosedanji pevovodja čitalničin g. Fabjan že pred dvema mescoma stopil v krdelo deželnih strelcev, je odbor čitalničin oklicati dal, naj se do 20. dne tega meseca oglaší, kdor želi to opravilstvo, za katero je 600 gold. letne plače odločeno, pa veljavno spriča, da je zmožen učitelj petja in vodja glasbe biti.